

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)

z dnia 29 listopada 2005 r. *

W sprawie T-33/02

Britannia Alloys & Chemicals Ltd, z siedzibą w Gravesend (Zjednoczone Królestwo), reprezentowana przez S. Mobley, H. Bardell oraz M. Commons, solicitors,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez R. Wainwrighta oraz F. Castilla de la Torre, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot wniosek o częściowe stwierdzenie nieważności decyzji 2003/437/WE Komisji z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania wszczętego na mocy art. 81 Traktatu WE oraz art. 53 Porozumienia EOG (Sprawa COMP/E-1/37.027 — Fosforan cynku) (Dz.U. 2003, L 153, str. 1) lub, ewentualnie, wniosek o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą,

* Język postępowania: angielski.

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (piąta izba),

w składzie: P. Lindh, prezes, R. García-Valdecasas i J.D. Cooke, sędziowie,

sekretarz: J. Plingers, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 1 lipca 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności faktyczne

- 1 Britannia Alloys & Chemicals Ltd (zwana dalej „skarżącą” lub „Britannią”), spółka prawa angielskiego, jest spółką-córką M. I. M. Holdings Ltd (zwanej dalej „MIM”), spółki prawa australijskiego. W październiku 1993 r. Pasmenco Europe (ISC Alloys) Ltd sprzedała MIM swoje udziały w sektorze cynku, która przeniosła je na Britannię. Przedsiębiorstwo to produkowało i sprzedawało produkty na bazie cynku, w tym fosforanu cynku. W marcu 1997 r. Trident Alloys Ltd (zwana dalej

„Tridentem”) — niezależna spółka utworzona przez dyrekcję Britannii — kupiła od Britannii udziały w sektorze cynku za kwotę 14 359 072 funtów szterlingów (GBP). Britannia nadal istnieje jako spółka-córka MIM, ale zaprzestała prowadzenia wszelkiej działalności gospodarczej i nie osiąga już więc żadnych obrotów.

- 2 Chociaż skład chemiczny ortofosforanów cynku może się niewiele różnić, stanowią one jednorodny produkt chemiczny określony ogólną nazwą „fosforan cynku”. Fosforan cynku uzyskiwany jest z tlenku cynku i kwasu fosforowego i ma szerokie zastosowanie jako mineralny pigment antykorozyjny w przemyśle farbiarskim. Jest on sprzedawany na rynku jako prosty fosforan cynku lub jako zmodyfikowany lub „aktywny” fosforan cynku.
- 3 W 2001 r. największa część światowego rynku fosforanu cynku należała do następujących pięciu europejskich producentów: Dr Hans Heubach GmbH & Co. KG (zwany dalej „Heubachem”), James M. Brown Ltd (zwany dalej „James’em Brownem”), Société Nouvelle des Couleurs Zinciques SA (zwanego dalej „SNCZ”), Trident (dawniej Britannia) i Union Pigments AS (dawniej Waardals AS) (zwanego dalej „Union Pigments”).
- 4 W dniach 13 i 14 maja 1998 r. Komisja przeprowadziła jednocześnie i bez uprzedzenia kontrolę pomieszczeń Heubacha, SNCZ i Tridentu na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. 85 i 86 Traktatu (Dz.U. 1962, 13, str. 204). W dniach od 13 do 15 maja 1998 r., w następstwie wniosku Komisji na podstawie art. 8 ust. 3 Protokołu 23 do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), Urząd Nadzoru Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) przeprowadził jednocześnie i bez uprzedzenia kontrole w pomieszczeniach Union Pigments na podstawie art. 14 ust. 2 rozdział II Protokołu 4 do Porozumienia pomiędzy Państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości.

- 5 W dniu 11 grudnia 2001 r. Komisja wydała decyzję 2003/437/WE w sprawie postępowania wszczętego na mocy art. 81 Traktatu WE oraz art. 53 Porozumienia EOG (Sprawa COMP/E-1/37.027 — Fosforan cynku (Dz.U. 2003, L 153, str. 1). Decyzja, która została uwzględniona dla celów niniejszego wyroku, to decyzja notyfikowana zainteresowanym przedsiębiorstwom i załączona do skargi (zwana dalej „zaskarżoną decyzją”). Decyzja ta pod pewnymi względami różni się od decyzji opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

- 6 W zaskarżonej decyzji Komisja wskazuje, że porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki (zwane dalej „kartelem”) pomiędzy: Britannią (Tridentem począwszy od dnia 15 marca 1997 r.), Heubachem, James’em Brownem, SNCZ i Union Pigments miały miejsce od dnia 24 marca 1994 r. do dnia 13 maja 1998 r. Kartel dotyczył jedynie prostego fosforanu cynku. Uczestnicy kartelu w pierwszej kolejności zawarli porozumienie co do podziału rynku, określając dla producentów limity sprzedaży. W drugiej kolejności ustalali na każdym spotkaniu „minimalne” lub „zalecane” ceny, które w zasadzie stosowali. W trzeciej kolejności doszło też w pewnym stopniu do podziału klientów.

- 7 Sentencja zaskarżonej decyzji brzmi następująco:

„Artykuł pierwszy

Britannia [...], Heubach [...], James [...] Brown, [SNCZ], Trident [...] i [Union Pigments] naruszyły postanowienia art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG, uczestnicząc w nieprzerwanym porozumieniu lub w uzgodnionej praktyce w branży fosforanu cynku.

Okres trwania naruszenia jest następujący:

[...]

b) w przypadku Britannii [...]: od dnia 24 marca 1994 r. do dnia 15 marca 1997 r.

[...]

Artykuł 3

Za naruszenie, o którym mowa w artykule pierwszym, nałożone zostają następujące grzywny:

a) Britannia [...]: 3,37 miliona EUR;

b) [...] Heubach [...]: 3,78 miliona EUR;

c) James [...] Brown [...]: 940 000 EUR;

d) [SNCZ]: 1,53 miliona EUR;

e) Trident [...]: 1,98 miliona EUR;

f) [Union Pigments]: 350 000 EUR.

[...]”.

- 8 W celu obliczenia kwoty grzywien Komisja zastosowała metodologię przedstawioną w wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 Traktatu EWWiS (Dz.U. 1998, C 9, str. 3, zwanymi dalej „wytycznymi”) i komunikat z dnia 18 lipca 1996 r. dotyczący nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli (Dz.U. 1996, C 207, str. 4, zwany dalej „komunikatem w sprawie współpracy”).
- 9 Komisja uznała na wstępie, że w przypadku skarżącej stosowna kwota podstawowa wynosi 3,75 miliona EUR (motyw trzysta trzynasty zaskarżonej decyzji). Następnie przypominała ona o granicy, której nie może przekroczyć grzywna zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, która ma być nałożona na każde z zainteresowanych przedsiębiorstw. W celu ustalenia górnej granicy wynoszącej 10% wartości obrotu osiągniętego w poprzednim roku obrotowym, przewidzianej przez ten przepis, Komisja w przypadku skarżącej „wzięła pod uwagę jej całkowity obrót za rok obrotowy w dniu 30 czerwca 1996 r., który stanowi najbardziej aktualne i dostępne dane liczbowe odzwierciedlające pełny rok normalnej działalności” (motyw trzysta czterdziesty piąty, przypis 196 na dole strony). Z uwagi na ten obrót wynoszący 55,7 miliona EUR (motyw pięćdziesiąty) górna granica grzywny została ustalona na około 5,5 miliona EUR. Ponieważ kwota grzywny przed zastosowaniem komunikatu w sprawie współpracy była niższa od tej granicy, Komisja nie obniżyła jej na tej podstawie.
- 10 Wreszcie Komisja obniżyła grzywnę o 10% na podstawie komunikatu w sprawie współpracy (motyw trzysta sześćdziesiąty szósty). Ostatecznie nałożona na skarżącą grzywna wyniosła w ten sposób 3,37 miliona EUR (motyw trzysta siedemdziesiąty).

Przebieg postępowania i żądania stron

- 11 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 21 lutego 2002 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 12 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (piąta izba) zdecydował o otwarciu procedury ustnej oraz w ramach środków organizacji postępowania zażądał od Komisji udzielenia pisemnej odpowiedzi na pytanie dotyczące definicji rynku oraz przedłożenia pełnej wersji oświadczenia Tridentu z dnia 23 kwietnia 1999 r. dotyczącego kartelu. Komisja spełniła te żądania w wyznaczonym terminie.
- 13 Na rozprawie w dniu 1 lipca 2004 r. wysłuchano wystąpień stron oraz ich odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania.
- 14 Skarżąca wnosi do Sądu o:
 - stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy jej ta decyzja,
 - ewentualnie zmianę art. 3 zaskarżonej decyzji tak, aby obniżona została znacznie kwota grzywny, która została na nią nałożona,
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

15 Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie skargi,

- obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

16 Skarżąca przytacza jedyny zarzut. Składa się on z trzech części, w których skarżąca podnosi, że uwzględniając obrót, który osiągnęła ona w trakcie roku obrotowego kończącego się w dniu 30 czerwca 1996 r., przy obliczaniu górnej granicy 10% wartości obrotu Komisja naruszyła:

- art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz zasadę proporcjonalności,

- zasadę równego traktowania,

- zasadę pewności prawa.

W przedmiocie pierwszej części zarzutu opartego na naruszeniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz zasady proporcjonalności

Argumenty stron

- 17 Skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, ponieważ w celu obliczenia górnej granicy 10% wartości obrotu wzięła pod uwagę obrót, który osiągnęła ona w trakcie innego roku obrotowego aniżeli rok poprzedzający wydanie zaskarżonej decyzji.
- 18 Według skarżącej przepis ten daje możliwość określenia kwoty grzywny, którą należy nałożyć na przedsiębiorstwo, w dwojaki sposób. Komisja może albo nałożyć grzywnę wynoszącą od 1000 do 1 miliona EUR albo grzywnę wyższą od 1 miliona EUR pod warunkiem jednak że ostateczna kwota nie przekroczy 10% obrotu osiągniętego w trakcie „poprzedniego roku gospodarczego [obrotowego]”, tj. roku obrotowego poprzedzającego wydanie decyzji nakładającej grzywnę. Skarżąca podkreśla, że treść art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 jest jasna i niedwuznaczna, w związku z czym Komisja przy określaniu górnej granicy 10% wartości obrotu powinna odnieść się do poprzedniego roku obrotowego. Komisji nie przysługują uprawnienia dyskrecjonalne pozwalające na odniesienie się do innego roku obrotowego w celu wyznaczenia tej górnej granicy. Skarżąca dodaje, że gdy obrót zainteresowanego przedsiębiorstwa nie przekracza 10 milionów EUR, Komisja nie może nałożyć wyższej grzywny niż 1 milion EUR na mocy drugiej części art. 15 ust. 2, albowiem kwota takiej grzywny z pewnością przekraczałaby górną granicę 10%.
- 19 Skarżąca utrzymuje, że w niniejszym przypadku Komisja błędnie uwzględniła w obliczeniach obrót osiągnięty w trakcie roku obrotowego kończącego się w dniu

30 czerwca 1996 r. w celu obliczenia górnej granicy 10% obrotu mającej zastosowanie do jej grzywny (motyw trzysta czterdziesty piąty zaskarżonej decyzji, przypis 196 na dole strony). Ponieważ zaskarżona decyzja pochodzi z dnia 11 grudnia 2001 r., poprzedni rok obrotowy, który należało uwzględnić w celu określenia tej granicy, to rok kończący się w dniu 30 czerwca 2001 r. Skarżąca podnosi, że w tamtym okresie nie była spółką handlową i że jej obrót był w związku z tym zerowy. Uważa ona, że Komisja nie miała więc prawa nałożenia na nią grzywny w wysokości ponad 1 miliona EUR na podstawie drugiej części art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17. Powinna ona była raczej zastosować pierwszą część tego przepisu i wymierzyć jej grzywnę w wysokości od 1000 do 1 miliona EUR. Skarżąca twierdzi, że fakt, iż jej obrót był zerowy w poprzednim roku obrotowym, nie ma wpływu na obowiązek Komisji odniesienia się właśnie do tego roku obrotowego podczas ustalania górnej granicy 10%. Gdyby Komisja zdecydowała o nałożeniu grzywny w wysokości 1 miliona EUR, to powinna byłaby zmniejszyć tę grzywnę o procent uznany przez nią za właściwy w świetle komunikatu w sprawie współpracy, tj. 10% i tym samym obniżyć ją do 900 000 EUR.

20 Według skarżącej z orzecznictwa dotyczącego „poprzedniego roku gospodarczego [obrotowego]” w rozumieniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 wynika, że dotyczy on „ostatniego pełnego roku obrotowego” zainteresowanego przedsiębiorstwa (wyrok Sądu z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 *Cimenteries CBR SA i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. II-491, pkt 5009). Ponieważ wytyczne bez rozróżnienia używają wyrażeń „rok obrotowy” i „rok obliczeniowy” [pkt 5 lit. a)], normalne znaczenie wyrażenia „ostatni pełny rok obrotowy” użyty przez Sąd w ww. wyroku *Cimenteries CBR SA i in. przeciwko Komisji* oznacza ostatni pełny rok finansowy dla celów rachunkowych.

21 W replice skarżąca podważa twierdzenie Komisji, że Sąd nie powinien ograniczać się do literalnej wykładni art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, ale odwołać się także do wykładni historycznej i teleologicznej. Jej zdaniem według utrwalonego orzecznictwa

twą literalną wykładnią ma pierwszeństwo, jeśli treść przepisu jest jasna i niedwuznaczna i wyraźnie dotyczy spornej sytuacji (wyroki Trybunału z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie C-245/97 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. str. I-11261, pkt 72 i z dnia 4 października 2001 r. w sprawie C-133/00 Bowden i in., Rec. str. I-7031, pkt 38–44; opinia rzecznika generalnego Mayrasa do wyroku Trybunału z dnia 28 lutego 1980 r. w sprawie 67/79 Fellingner, Rec. str. 535, 547). W niniejszym przypadku Komisja sama przyznaje, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 jest jasny, twierząc w odpowiedzi na skargę, iż „wydaje się, że odniesienie do poprzedniego roku obrotowego w art. 15 ust. 2 dotyczy logicznie roku obrotowego, który poprzedza wydanie decyzji o nałożeniu grzywny”.

22 Zdaniem skarżącej literalna wykładnia art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 jest ponadto zgodna z celami realizowanymi przez prawodawcę wspólnotowego. Przykładowo odniesienie w tym przepisie raczej do poprzedniego roku obrotowego aniżeli do obrotu w ostatnim roku, w którym istniało naruszenie, świadczy o tym, że prawodawca chciał zagwarantować ocenę prawdopodobnego wpływu grzywny na przedsiębiorstwo i zatem jej proporcjonalność w świetle sytuacji przedsiębiorstwa w momencie wymierzenia grzywny. Według skarżącej art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 dotyczy bowiem dokładnie sytuacji — podobnie jak w niniejszym przypadku — gdy przedsiębiorstwo odpowiedzialne za naruszenie nadal istnieje, ale jego siła gospodarcza jest bardzo słaba w stosunku do siły, jaką miało ono w czasie popełnienia naruszenia. Z tego powodu nie może być na nią nałożona nadmierna i nieproporcjonalna grzywna.

23 Skarżąca krytykuje argumentację Komisji, zgodnie z którą jej wykładnia art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 jest konieczna w celu zapewnienia, aby nałożona grzywna miała wystarczająco odstrasżający skutek. Na wstępie skarżąca kwestionuje, że ten przepis oparty jest na założeniu, że obrót osiągnięty przez przedsiębiorstwo w trakcie roku obrotowego poprzedzającego wydanie decyzji dostatecznie odzwierciedla jego obrót w momencie popełnienia naruszenia. Uważa ona, że nic nie pozwala na stwierdzenie, że prawodawca oparł się na takim założeniu i twierdzi, że wybór raczej poprzedniego roku obrotowego aniżeli przykładowo ostatniego roku,

w którym istniało naruszenie, wskazuje, że jego celem jest ocena prawdopodobnego wpływu na przedsiębiorstwo i zatem proporcjonalność grzywny ze względu na sytuację finansową przedsiębiorstwa w dniu, w którym wymierzona jest grzywna. Następnie w odpowiedzi na argument Komisji, że grzywna w wysokości 1 miliona EUR jest zbyt niska, skarżąca zaznacza, że taka kwota została uznana za dostatecznie odstraszącą w decyzji Komisji 1999/271/WE z dnia 9 grudnia 1998 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 85 Traktatu WE (IV/34.466 — Greckie promy) (Dz.U. 1999, L 109, str. 24, zwanej dalej „decyzją w sprawie promów greckich”). Poza tym skarżąca twierdzi, że w niniejszym przypadku nie ma znaczenia argument Komisji dotyczący ryzyka sfałszowania obrotu przez przedsiębiorstwo w celu uniknięcia wymierzenia wyższej grzywny, ponieważ nie zostało podniesione, aby ona w ten sposób postępowała. Skarżąca utrzymuje, że Sąd powinien ograniczyć swoją analizę do faktów wynikających z akt niniejszej sprawy.

- 24 Skarżąca kwestionuje twierdzenie, że Komisja dokonała wykładni art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 w celu zapewnienia mu pełnego skutku (effet utile) zgodnie z orzecznictwem. Uważa ona, że nie ma znaczenia dla sprawy powołane przez Komisję orzecznictwo, według którego w przypadku gdy grzywna ma być nałożona na związek przedsiębiorstw lub przedsiębiorstwo działające w imieniu jego członków, górna granica 10% powinna zostać obliczona w stosunku do całkowitego obrotu członków. Znaczenie, jakie nadano w tym orzecznictwie pojęciu „obrot”, jest istotne jedynie w kontekście tych konkretnych spraw.

- 25 Skarżąca jest zdania, że poprzednia praktyka Komisji uwzględniała zasadę, według której ustalenie kwoty podstawowej i stosowanie górnej granicy 10% stanowią oddzielne etapy przy określaniu kwoty grzywny i że Komisja nie uznawała za konieczne stosowania tej granicy do roku, który jest możliwie najbliższy temu, w trakcie którego przedsiębiorstwo popełniło naruszenie, jeśli istniała znaczna

różnica pomiędzy obrotem w poprzednim roku obrotowym a jego wielkością w momencie naruszenia. Tak też w decyzji 2002/271/WE z dnia 18 lipca 2001 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 81 WE i art. 53 Porozumienia EOG (Sprawa COMP/E-1/36.490 — Grafitowe elektrody) (Dz.U. L 100, str. 1) Komisja ustaliła kwotę podstawową w oparciu o obrót UCAR International, tj. 1022 milionów EUR, w 1998 r. — roku poprzedzającym koniec naruszenia. Chociaż obrót UCAR w 2000 r. — roku poprzedzającym wydanie decyzji — był niższy o 181 milionów EUR od jego obrotu w 1998 r., Komisja zastosowała górną granicę 10% do obrotu z 2000 r.

- 26 Skarżąca dodaje, że Komisja, odwołując się do innego roku obrotowego aniżeli poprzedni rok obrotowy w celu obliczenia górnej granicy 10% obrotu, nie uwzględnia jej sytuacji finansowej w czasie wydania zaskarżonej decyzji i dlatego narusza zasadę proporcjonalności. Zgodnie z tą zasadą każde działanie podjęte przez Komisję nie może wykroczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia uzasadnionego celu [wyrok Trybunału z dnia 24 września 1985 r. w sprawie 181/84 Man (Sugar), Rec. str. 2889, pkt 20]. W niniejszym przypadku decyzja Komisji, w której zastosowano górną granicę 10% do roku obrotowego skarżącej, niemającego jakiegokolwiek związku z jej sytuacją finansową — ocenianą na podstawie obrotu — w czasie wydania zaskarżonej decyzji, skutkuje tym, że grzywna nie odzwierciedla jej siły gospodarczej i dlatego nie jest proporcjonalna. Skarżąca przypomina, że nie osiągnęła żadnego obrotu w czasie wydania tej decyzji i że ponadto sporna grzywna jest znacznie wyższa od sumy jej obecnych aktywów wynoszących około 1,9 miliona EUR zgodnie z jej zrewidowanymi rachunkami dotyczącymi roku finansowego kończącego się w dniu 30 czerwca 2001 r.

- 27 Na wstępie Komisja przypomina, że skarżąca jest odpowiedzialna za sporne naruszenie i że w momencie wydania zaskarżonej decyzji naruszenie to nadal istniało. W konsekwencji należało nałożyć na skarżącą grzywnę (motywy od dwieście czterdziestego drugiego do dwieście pięćdziesiątego zaskarżonej decyzji) (wyrok Sądu z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie T-6/89 Enichem Anic przeciwko Komisji, Rec. str. II-1623, pkt 236).

- 28 Komisja przyznaje, że wydaje się, iż odniesienie do poprzedniego roku obrotowego znajdujące się w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 „logicznie dotyczy roku obrotowego, który poprzedza wydanie decyzji o nałożeniu grzywny”. Komisja uważa jednak, że jeśli obrót w poprzednim roku obrotowym daje całkowicie nieprawdziwy obraz wielkości spornego przedsiębiorstwa, to ma ona prawo uwzględnić obrót osiągnięty przez sporne przedsiębiorstwo w trakcie wcześniejszego roku obrotowego.
- 29 Komisja kwestionuje całkowicie literalną wykładnię art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, której dokonuje skarżąca. Według Komisji z orzecznictwa wynika, że nawet jeśli treść przepisu wydaje się jasna, to konieczne jest odwołanie się do ducha, ogólnej struktury i kontekstu spornego przepisu (wyroki Trybunału z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie 26/62 van Gend en Loos, Rec. str. 3 i z dnia 21 lutego 1973 r. w sprawie 6/72 Europemballage i Continental Can przeciwko Komisji, Rec. str. 215).
- 30 Jeśli chodzi o niniejszy przypadek, w którym obrót przedsiębiorstwa był zerowy, Komisja uważa, że przy ocenie wielkości i siły gospodarczej tego przedsiębiorstwa mogła ona uwzględnić albo obrót grupy, do której należy to przedsiębiorstwo, albo obrót uzyskany w ostatnim roku, w którym przedsiębiorstwo to prowadziło normalną działalność gospodarczą. Ponieważ rozporządzenie odnosi się do „zainteresowanego przedsiębiorstwa”, Komisja uznała, że należało wybrać tę drugą możliwość. Te dwie opcje prowadzą do pewnego odejścia od treści rozporządzenia nr 17, co jednak zostało już przyznane przez sąd wspólnotowy, a druga możliwość prawdopodobnie jest najkorzystniejsza dla zainteresowanego przedsiębiorstwa.
- 31 Następnie Komisja przytacza szereg argumentów dla uzasadnienia dokonanej przez nią wykładni art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17. Podnosi ona zwłaszcza, że taka

wykładnia jest konieczna dla zapewnienia wystarczająco odstrasżającego skutku grzywny. W tym względzie wskazuje ona, że jeśli przedsiębiorstwo prowadzi działalność do momentu wydania ostatecznej decyzji, Komisja jak również rozporządzenie nr 17 opierają się na założeniu, że poprzedni rok obrotowy dostatecznie odzwierciedla wielkość obrotu przedsiębiorstwa w momencie dokonania naruszenia. Komisja jest zdania, że wykładnia skarżącej niweczy cel, jakim jest dostateczne odstraszenie, i dlatego możliwość nałożenia grzywien byłaby całkowicie pozbawiona pełnego skutku.

- 32 Ponadto Komisja utrzymuje, że jej wykładnia art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 jest całkowicie zgodna z orzecznictwem. Z jednej strony sąd wspólnotowy zinterpretował to rozporządzenie w taki sposób, aby zapewnić jego pełny skutek, a z drugiej strony związek pomiędzy tym przepisem a oceną rzeczywistej wielkości przedsiębiorstwa w momencie naruszenia został potwierdzony w orzecznictwie (zob. przykładowo wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-298/98 P Finnboard przeciwko Komisji, Rec. str. I-10157, pkt 66; wyroki Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-338/94 Finnboard przeciwko Komisji, Rec. str. II-1617, pkt 282 oraz z dnia 23 lutego 1994 r. w sprawach połączonych T-39/92 i T 40/92 CB i Europay przeciwko Komisji, Rec. str. II-49, pkt 136 i 137).

Ocena Sądu

- 33 Na wstępie należy wskazać, że skarżąca nie kwestionuje swojego udziału w kartelu, naruszenia art. 81 WE, które zostało jej przypisane, ani też oceny dokonanej przez Komisję co do wagi oraz okresu trwania naruszenia. Zmierza ona jedynie do stwierdzenia nieważności nałożonej grzywny lub obniżenia jej kwoty z powodu naruszenia przez Komisję art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 poprzez nałożenie na nią grzywny przekraczającej maksymalny poziom 10% wartości obrotu osiągniętego w trakcie poprzedniego roku obrotowego, przewidziany przez ten przepis.

- 34 Zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 Komisja może nałożyć na przedsiębiorstwa „kary pieniężne w wysokości 1000–1 000 000 jednostek rozliczeniowych albo ponad tę kwotę do dziesięciu procent wartości osiągniętego w poprzednim roku gospodarczym obrotu każdego z przedsiębiorstw uczestniczących w naruszeniu [...]”.
- 35 Zgodnie z orzecznictwem celem górnej granicy 10% przewidzianej przez art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 jest uniknięcie nieproporcjonalnych grzywien w stosunku do wielkości przedsiębiorstwa, a w szczególności uniknięcie nałożenia grzywien, których przedsiębiorstwa nie będą mogły zapłacić. Jako że rzeczywiście przybliżoną wskazówką w tym względzie może być jedynie całkowity obrót, dlatego należy rozumieć, że ta procentowo wyrażona wielkość odnosi się do całkowitego obrotu (wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 1983 r. w sprawach połączonych od 100/80 do 103/80 *Musique diffusion française i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. 1825, pkt 119).
- 36 Należy dodać, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 ma na celu przyznanie Komisji uprawnień do nakładania grzywien, aby mogła spełniać zadanie nadzoru powierzone jej przez prawo wspólnotowe (powołany w pkt 35 powyżej wyrok *Musique diffusion française i in. przeciwko Komisji*, pkt 105 oraz wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-224/00 *Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji*, Rec. str. II-2597, pkt 105). Zadanie to obejmuje obowiązek prowadzenia dochodzenia i karania pojedynczych naruszeń oraz obowiązek prowadzenia ogólnej polityki zmierzającej do stosowania w dziedzinie konkurencji zasad ustanowionych w Traktacie i wyznaczania takiego kierunku zachowaniu przedsiębiorstw. Wynika z tego, że Komisja powinna baczyć, aby grzywny były odstraszające (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie *Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji*, pkt 105 i 106).
- 37 Z orzecznictwa wynika także, czemu nie zaprzeczają strony, że w rozumieniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 „poprzedni rok obrotowy” obejmuje w zasadzie ostatni pełny rok gospodarczy każdego z zainteresowanych przedsiębiorstw w dniu wydania zaskarżonej decyzji (powołany w pkt 20 powyżej wyrok w sprawie *Cimenteries CBR*

i in. przeciwko Komisji, pkt 5009; wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-291/98 P Sarrió przeciwko Komisji, Rec. str. I-9991, pkt 85).

- 38 Z celów systemu, w który wpisuje się ten przepis (zob. pkt 35 i 36 powyżej), jak i z orzecznictwa powołanego w pkt 37 powyżej wynika jednak, że stosowanie górnej granicy 10% opiera się na założeniu z jednej strony, że Komisja dysponuje informacją o obrocie w ostatnim roku obrotowym, który poprzedza dzień wydania decyzji, oraz z drugiej strony, że te dane przedstawiają pełny rok normalnej działalności gospodarczej w okresie dwunastu miesięcy.
- 39 Tak więc, jeśli przykładowo rok obrotowy zakończył się przed wydaniem decyzji, ale roczne sprawozdania finansowe danego przedsiębiorstwa nie zostały jeszcze sporządzone lub podane do wiadomości Komisji, Komisja ma prawo, a nawet obowiązek odnieść się do obrotu osiągniętego w trakcie wcześniejszego roku w celu zastosowania art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17. Podobnie, jeśli z uwagi na restrukturyzację lub zmianę praktyk rachunkowych przedsiębiorstwo przedstawiło za poprzedni rok gospodarczy sprawozdania, które dotyczą okresu krótszego niż dwanaście miesięcy, Komisja ma prawo odnieść się do obrotu osiągniętego w trakcie wcześniejszego pełnego roku obrotowego w celu zastosowania tego przepisu.
- 40 Nie jest to zatem kwestia zwykłego wyboru pomiędzy maksymalną grzywną w wysokości 1 miliona EUR, a górną granicą ustaloną w odniesieniu do obrotu uzyskanego w roku obrotowym, który poprzedza dzień wydania decyzji.
- 41 Ponieważ w niniejszym przypadku zaskarżona decyzja pochodzi z dnia 11 grudnia 2001 r., poprzedni rok obrotowy to rok od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 30 czerwca 2001 r. Tymczasem skarżąca sprzedała swoje udziały w branży cynku w 1997 r.

i następnie zakończyła wszelką działalność gospodarczą (zob. pkt 1 powyżej). W szczególności nie prowadziła ona już żadnej działalności w okresie od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 30 czerwca 2001 r. i zatem nie osiągnęła żadnego obrotu w trakcie tego okresu.

42 W konsekwencji w momencie wydania zaskarżonej decyzji Komisja nie dysponowała informacjami o obrocie skarżącej, który przedstawiałby działalność gospodarczą prowadzoną w poprzednim roku obrotowym. Sąd jest zdania, że taka sytuacja nie różni się zasadniczo od sytuacji, o których mowa w pkt 39 powyżej. Jeśli przedsiębiorstwo nie prowadziło działalności gospodarczej w trakcie poprzedniego roku obrotowego, to obrót w tym okresie nie stanowi żadnej wskazówki co do wielkości tego przedsiębiorstwa, inaczej niż wymaga orzecznictwo (zob. pkt 35 powyżej) i dlatego nie może służyć jako podstawa do określenia górnej granicy przewidzianej przez art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17.

43 Jeśli chodzi o argument skarżącej, że celem tej górnej granicy jest ocena prawdopodobnego wpływu grzywny na przedsiębiorstwo, biorąc pod uwagę jego wielkość w dniu, w którym jest nałożona, i że Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności (zob. pkt 22 i 26 powyżej), przypomnieć należy, że szczególnym celem tej granicy jest uniknięcie nieproporcjonalnych grzywien w stosunku do wielkości przedsiębiorstwa, a w szczególności uniknięcie sytuacji, w której zainteresowane przedsiębiorstwa nie będą mogły zapłacić nałożonych grzywien (zob. pkt 35 powyżej). Zastosowanie górnej granicy 10% w celu realizacji tego celu zakłada, że zainteresowane przedsiębiorstwo prowadzi działalność handlową w chwili, gdy nałożona jest grzywna. Tymczasem w niniejszym przypadku podjęto decyzję handlową w 1997 r. o sprzedaży Tridentowi przedsiębiorstwa cynkowego skarżącej, o zakończeniu działalności skarżącej na spornym rynku i o podzieleniu dochodów z tej sprzedaży zamiast podjęcia nowej działalności handlowej. Ponieważ skarżąca uzyskała środki finansowe ze swojej działalności handlowej w drodze tej sprzedaży, dlatego nie podniosła ona argumentu o niemożliwości zapłacenia grzywny z powodu braku bieżącej działalności gospodarczej (zob. pkt 1 powyżej). W tych okolicznościach Sąd uznał, że określenie górnej granicy grzywny w stosunku do wielkości skarżącej sprzed sprzedaży jej aktywów nie jest nieproporcjonalne.

- 44 Argumentacja skarżącej, według której z dokonanej przez nią wykładni art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 wynika, że Komisja ma nadal możliwość nałożenia grzywny w wysokości 1 miliona EUR, którą zresztą Komisja uznała za dostatecznie odstraszącą, nie może być przyjęta. Jedyne fakty, że we wcześniejszej praktyce decyzyjnej, a ponadto w innych okolicznościach aniżeli okoliczności niniejszego przypadku Komisja uznała, iż grzywna w wysokości 1 miliona EUR miała dostatecznie odstraszący skutek nie oznacza, że ma ona obowiązek dokonać takiej samej oceny w późniejszych decyzjach. Należy dodać, że wytyczne wskazują, że przewidywalne kwoty za „bardzo poważne” naruszenia mogą przekroczyć 20 milionów EUR i że skarżąca nie kwestionuje, że sporne naruszenie w niniejszej sprawie jest „bardzo poważne”. Komisja miała zatem prawo uznać, że grzywna w wysokości 1 miliona EUR nie była wystarczająca.
- 45 Z powyższych rozważań wynika, że w celu wyznaczenia górnej granicy 10% przewidzianej przez art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 Komisja nie miała obowiązku odnieść się do zerowego obrotu skarżącej w roku obrotowym kończącym się w dniu 30 czerwca 2001 r.
- 46 Następnie należy zbadać, czy Komisja, podobnie jak dokonała ona tego w zaskarżonej decyzji, miała prawo uwzględnić obrót uzyskany przez skarżącą w trakcie roku obrotowego kończącego się w dniu 30 czerwca 1996 r. i w ten sposób nie wziąć pod uwagę późniejszych lat obrotowych.
- 47 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, że w celu ustalenia górnej granicy 10% uwzględniła ona całkowity obrót skarżającej uzyskany w roku obrotowym kończącym się w dniu 30 czerwca 1996 r., który stanowi „najbardziej aktualne i dostępne dane liczbowe odzwierciedlające pełny rok normalnej działalności” (zob. pkt 9 powyżej). Obrót skarżającej w roku obrotowym kończącym się w dniu 30 czerwca 1996 r. wynosił 55,7 miliona EUR. Z akt sprawy wynika, co zostało również potwierdzone przez strony podczas rozprawy, że faktycznie skarżąca prowadziła normalną działalność aż do marca 1997 r., kiedy to sprzedała ona Tridentowi swoje przedsiębiorstwo cynkowe (zob. pkt 1 powyżej). Ponadto z rachunków skarżającej

za rok obrotowy kończący się w dniu 30 czerwca 1997 r. wynika, że po tej sprzedaży skarżąca w ograniczonym zakresie prowadziła działalność handlową polegającą na zakupie cynku u dostawców w ramach już wcześniej istniejącego porozumienia i jego odsprzedaży Tridentowi po cenie kupna. W ten sposób obrót skarżącej w roku obrotowym kończącym się w dniu 30 czerwca 1997 r. wyniósł 34,8 miliona GBP. W trakcie następnego roku zakończyła ona prowadzenie tej pozostałej działalności, tak że w roku obrotowym kończącym się w dniu 30 czerwca 1998 r. osiągnęła ona jedynie obrót w wysokości 7,3 miliona GBP. Skarżąca nie uzyskała żadnego obrotu w kolejnych latach obrotowych.

48 Jak wskazano w pkt 38 powyżej, w celu ustalenia górnej granicy przewidzianej w art. 15 ust. 2 rozporządzenia Komisja powinna dysponować informacją o obrocie przedstawiającym pełny rok normalnej działalności gospodarczej w okresie dwunastu miesięcy.

49 Stwierdzić należy, że nawet w trakcie prowadzenia normalnej działalności gospodarczej obrót przedsiębiorstwa w porównaniu do poprzednich lat może się znacznie, a nawet zasadniczo zmniejszyć z różnych względów, przykładowo na skutek trudnej sytuacji gospodarczej, kryzysu w danej branży, klęski żywiołowej lub strajku. Jednak w przypadku gdy przedsiębiorstwo faktycznie osiągnęło obrót w trakcie pełnego roku obrotowego, w trakcie którego była prowadzona działalność gospodarcza, choćby w ograniczonym zakresie, Komisja musi wziąć pod uwagę przedsiębiorstwo, takie jakim ono jest, w celu określenia górnej granicy przewidzianej w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17. Dlatego Sąd uznał, że przynajmniej w sytuacji, w której nie ma informacji o zakończeniu działalności handlowej ani o sfałszowaniu obrotu w celu uniknięcia wysokiej grzywny, Komisja ma obowiązek ustalić górną granicę grzywny w stosunku do najbardziej aktualnego obrotu odzwierciedlającego pełny rok działalności gospodarczej.

50 W tym względzie Sąd uznaje, że w przypadku skarżącej rok obrotowy kończący się w dniu 30 czerwca 1996 r. to ostatni „pełny” rok obrotowy w rozumieniu powołanego w pkt 20 powyżej wyroku w sprawie Cimenteries CBR i in. przeciwko

Komisji (pkt 5009). Skarżąca prowadziła normalną działalność przez jedynie dziewięć miesięcy roku obrotowego kończącego się w dniu 30 czerwca 1997 r., aż do momentu sprzedaży na rzecz Tridentu w marcu 1997 r. Rzeczywiście począwszy od końca marca 1997 r. skarżąca zakańczała działalność handlową. Chociaż prowadziła ona nadal działalność w ostatnim trymestrze 1997 r., to działalność ta ograniczała się do zakupu cynku w ramach wcześniej istniejącego porozumienia i jego odsprzedaży po cenie kupna. Takiej działalności skarżącej nie można uznać za normalną działalność gospodarczą, ponieważ w ramach porozumienia o sprzedaży jej przedsiębiorstwa cynkowego skarżąca występowała w roli pośrednika pomiędzy dostawcą a Tridentem. Należy więc uznać, że począwszy od marca 1997 r. tego rodzaju działalność wynikała z rozliczeń rachunkowych stanowiących część sprzedaży przedsiębiorstwa cynkowego.

- 51 Z powyższego wynika, że zamknięty w dniu 30 czerwca 1996 r. rok obrotowy stanowił ostatni pełny rok obrotowy poprzedzający wydanie zaskarżonej decyzji w rozumieniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i że w związku z tym Komisja nie naruszyła tego przepisu, ustalając górną granicę w stosunku do tego roku obrotowego.
- 52 Jeśli chodzi o argument skarżącej oparty na naruszeniu zasady proporcjonalności, to należy go oddalić z powodów przedstawionych w pkt 43 powyżej.

W przedmiocie drugiej części zarzutu opartego na naruszeniu zasady równego traktowania

Argumenty stron

- 53 Skarżąca przytacza dwa argumenty na poparcie drugiej części zarzutu opartego na naruszeniu zasady równego traktowania.

- 54 W pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że odwołując się do innego roku obrotowego aniżeli poprzedni rok obrotowy w celu obliczenia górnej granicy 10%, Komisja odeszła od wcześniejszej praktyki decyzyjnej, naruszając w ten sposób zasadę równego traktowania. Zdaniem skarżącej w przeszłości Komisja w tych obliczeniach zawsze brała pod uwagę poprzedni rok obrotowy. Skarżąca wskazuje zwłaszcza, że gdy zainteresowane przedsiębiorstwo sprzedało istotne udziały innej jednostce w trakcie okresu, w którym trwało naruszenie, Komisja nie stosowała górnej granicy do obrotu uzyskanego w trakcie roku, w którym działalność była jeszcze prowadzona przez to przedsiębiorstwo, ale uwzględniała obrót osiągnięty przez to przedsiębiorstwo w trakcie roku obrotowego poprzedzającego wydanie decyzji [decyzja Komisji 86/398/EWG z dnia 23 kwietnia 1986 r. dotycząca postępowania na podstawie art. 85 Traktatu EWG (IV/31.149 — Polipropylen) (Dz.U. L 230, str. 1) i decyzja Komisji 94/599/WE z dnia 27 lipca 1994 r. dotycząca postępowania na podstawie art. 85 Traktatu WE (IV/31.865 — PVC) (Dz.U. L 239, str. 14)]. Skarżąca uważa, że Komisja słusznie stwierdziła, iż nie przysługują jej uprawnienia dyskrecjonalne do zastosowania górnej granicy 10% wartości obrotu z uwzględnieniem innego roku obrotowego aniżeli rok obrotowy poprzedzający wydanie decyzji.
- 55 Skarżąca wskazuje, że w decyzji w sprawie promów greckich, powołanej w pkt 23 powyżej, w której obrót Karageorgis — jednego z zainteresowanych przedsiębiorstw — nie był dostępny za poprzedni rok obrotowy, Komisja powołała się na pierwszą część art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 w celu nałożenia na to przedsiębiorstwo grzywny w wysokości 1 miliona EUR. Zdaniem skarżącej jej sytuacja w niniejszym przypadku jest bardzo podobna do sytuacji wspomnianego przedsiębiorstwa, ponieważ te oba przedsiębiorstwa wycofały się z rynku na długo przed wydaniem przez Komisję decyzji.
- 56 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, nie traktując jej w ten sam sposób jak Union Pigments i SNCZ przy ustalaniu górnej granicy grzywny, pomimo że jej sytuacja była taka sama jak sytuacja wspomnianych przedsiębiorstw. W celu ustalenia górnej granicy grzywien nałożonych na Union Pigments i SNCZ Komisja uwzględniła obrót osiągnięty przez te przedsiębiorstwa w poprzednim roku obrotowym i w ten sposób zmniejszyła ich grzywny. Jeśli chodzi natomiast o skarżącą, Komisja odwołała się

do wcześniejszego roku obrotowego i nie zmniejszyła grzywny. Chociaż sytuacja finansowa Union Pigments i SNCZ oceniana na podstawie obrotu w momencie wydania zaskarżonej decyzji została uwzględniona, nie miało to miejsca w przypadku skarżącej.

57 Komisja odpira argumenty skarżącej dotyczące naruszenia zasady równego traktowania.

58 Po pierwsze Komisja twierdzi, że nie zmieniła ona swojej wcześniejszej praktyki decyzyjnej w taki sposób, by była ona sprzeczna z tą zasadą. Przyznaje, że normalnie uwzględniała ona — w celu ustalenia górnej granicy 10% — obrót osiągnięty przez zainteresowane przedsiębiorstwo w trakcie roku obrotowego poprzedzającego wydanie decyzji. Twierdzi ona — wbrew temu, co utrzymuje skarżąca — że postępowała ona w ten sposób nie dlatego, że nie miała prawa uwzględnić innego roku obrotowego, ale ponieważ nie miała do czynienia z taką sytuacją jak w niniejszym przypadku, w której uczestnik kartelu sprzedał całość swoich udziałów, ale nadal istniał w świetle prawa. Komisja przypomina w tym względzie, że jej wcześniejsza praktyka decyzyjna nie może określać ram prawnych dla grzywien w dziedzinie konkurencji, ponieważ te ramy zostały wyłącznie wyznaczone przez rozporządzenie nr 17 (wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-23/99 LR AF 1998 przeciwko Komisji, Rec. str. II-1705, pkt 234).

59 Po drugie, Komisja kwestionuje zasadność argumentu skarżącej, jakoby została ona potraktowana w inny sposób aniżeli inne przedsiębiorstwa znajdujące się w takiej samej sytuacji.

Ocena Sądu

60 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada równego traktowania zostaje naruszona jedynie wtedy, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób

lub gdy różne sytuacje są traktowane w ten sam sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (powołany w pkt 36 powyżej wyrok w sprawie Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 69 i wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-311/94 BPB de Eendracht przeciwko Komisji, Rec. str. II-1129, pkt 309).

- 61 Pierwszy argument skarżącej, że Komisja odeszła od swojej wcześniejszej praktyki decyzyjnej, jest bezzasadny. Nie znajduje się ona bowiem w porównywalnej sytuacji z sytuacją przedsiębiorstw w sprawach powołanych w pkt 54 powyżej, ponieważ nie osiągnęła ona żadnego obrotu w roku obrotowym poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji. Z tego względu nie może ona domagać się traktowania w ten sam sposób jak przedsiębiorstwa we wcześniejszych sprawach.
- 62 Drugi argument skarżącej dotyczący jej dyskryminacji względem SNCZ i Union Pigments należy także odrzucić. W świetle orzecznictwa powołanego w pkt 60 powyżej Sąd uznał, że skarżąca wyraźnie znajduje się w sytuacji odmiennej od sytuacji SNCZ i Union Pigments. Wspomniane przedsiębiorstwa w odróżnieniu od skarżącej nadal prowadziły działalność w branży fosforanu cynku w momencie, w którym wydana została zaskarżona decyzja, tak że ich obrót w poprzednim roku obrotowym stanowił wiarygodną wskazówkę co do ich wielkości gospodarczej. Ponieważ zerowy obrót daje nieprawdziwy obraz wielkości gospodarczej skarżącej, Komisja miała prawo odwołać się do wcześniejszego okresu i z tego względu potraktować skarżącą w inny sposób aniżeli SNCZ i Union Pigments.
- 63 Dodać należy, że argument skarżącej oparty na naruszeniu zasady równego traktowania nie uwzględnia faktu, że gdyby Komisja nie odwołała się do obrotu osiągniętego w trakcie wcześniejszego roku obrotowego, doszłoby do wyraźnej i nieuzasadnionej dyskryminacji na korzyść skarżącej, szczególnie względem Tridentu. Gdyby Komisja ograniczyła się do nałożenia na skarżącą grzywny

w wysokości 1 miliona EUR za naruszenie, które trwało trzy lata (od dnia 24 marca 1994 r. do dnia 15 marca 1997 r.), to ta grzywna równałaby się jedynie połowie grzywny nałożonej na Trident, która kupiła od skarżącej udziały w branży cynku i która uczestniczyła jako jej „następca” w naruszeniu trwającym przez okres czternastu miesięcy (od dnia 15 marca 1997 r. do dnia 13 maja 1998 r.).

64 Z tego względu należy oddalić drugą część jedyne go zarzutu.

W przedmiocie trzeciej części zarzutu opartej na naruszeniu zasady pewności prawa

Argumenty stron

65 Skarżąca utrzymuje, że odwołując się do innego roku obrotowego aniżeli rok poprzedzający wydanie zaskarżonej decyzji w celu ustalenia górnej granicy 10% wartości obrotu, Komisja naruszyła zasadę pewności prawa. Zgodnie z tą zasadą przedsiębiorstwa powinny być w stanie prowadzić działalność w sposób przewidywalny. Środki, które odnoszą skutki prawne, powinny być pewne, a ich stosowanie przewidywalne. Zasada ta powinna być szczególnie ściśle przestrzegana, gdy chodzi o środki, które pociągają za sobą konsekwencje finansowe takie jak nałożenie grzywny (wyrok Trybunału z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie 326/85 Niderlandy przeciwko Komisji, Rec. str. 5091, pkt 24). Zdaniem skarżącej zasada pewności prawa zawiera wymóg, aby art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 dokładnie interpretować w ten sposób, że górna granica 10% jest zawsze stosowana do roku obrotowego, który poprzedza bezpośrednio wydanie decyzji nakładającej grzywnę. Gdyby Komisji przysługiwały arbitralne uprawnienia w zakresie stosowania tej granicy do wcześniejszych lat obrotowych, przedsiębiorstwa nie byłyby w stanie przewidzieć sankcji, które mogłyby zostać im wymierzone.

- 66 Skarżąca dodaje, że wykładnia art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 dokonana przez Komisję w ten sposób, aby mogła ona wybrać rok, który mniej więcej odzwierciedla siłę gospodarczą spornego przedsiębiorstwa w czasie naruszenia, jeżeli obrót osiągnięty w trakcie poprzedniego roku obrotowego daje całkowicie nieprawdziwy obraz tego przedsiębiorstwa, prowadzi do niepewności prawa na skalę, której nie można zaakceptować, w przypadku przedsiębiorstwa, którego obrót wykazuje obniżkę w trakcie roku obrotowego poprzedzającego wydanie decyzji. Przedsiębiorstwo to nie jest w stanie w żaden sposób określić, czy Komisja uwzględni obrót osiągnięty w trakcie innego roku obrotowego aniżeli poprzedni rok obrotowy, ani który rok uzna za stosowny. Jedynym sposobem na zapewnienie pewności prawa jest uwzględnienie poprzedniego roku obrotowego jako punktu odniesienia dla określenia górnej granicy zgodnie z treścią art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17.
- 67 Ponadto skarżąca uważa, że z faktu niepodniesienia tej kwestii w odpowiedzi na pismo o przedstawieniu zarzutów nie można wywodzić, że przewidziała ona przyjąć podejście przedstawione przez Komisję. Skarżąca przypomina, że w tej odpowiedzi podkreśliła, że dla celów wymierzenia grzywny nie może ponosić odpowiedzialności i że Komisja powinna nałożyć grzywnę odpowiadającą całemu okresowi naruszenia na Trident, która z punktu widzenia gospodarczego jest jej następcą. Skarżąca zawsze uważała, że jeśli Komisja zdecyduje nałożyć na nią grzywnę, jej maksymalna kwota — przed obniżką z tytułu współpracy — będzie wynosić 1 milion EUR. Takiej grzywny nie można uznać za „symboliczną” w przypadku przedsiębiorstwa, które — tak jak ona — nie miało żadnego obrotu i posiadało jedynie niewiele aktywów. W odpowiedzi na pismo o przedstawieniu zarzutów nie wypowiedziała się ona na temat wykładni art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, ponieważ uważała, że treść tego przepisu jest całkowicie jasna i bezwarunkowa..
- 68 Komisja jest zdania, że trzecią część zarzutu należy w całości oddalić. Z jednej strony kwestionuje ona argument skarżącej, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 powinien być ściśle interpretowany, a z drugiej strony twierdzi, że dokonana przez nią wykładnia była do przewidzenia.

Ocena Sądu

- 69 Zasada pewności prawa zawiera wymóg, aby przepisy prawne były jasne i precyzyjne, a jej celem jest zapewnienie przewidywalności sytuacji i stosunków prawnych podlegających prawu wspólnotowemu (wyrok Trybunału z dnia 15 lutego 1996 r. w sprawie C-63/93 Duff i in., Rec. str. I-569, pkt 20 oraz wyrok Sądu z dnia 21 października 1997 r. w sprawie T-229/94 Deutsche Bahn przeciwko Komisji, Rec. str. II-1689, pkt 113).
- 70 Stwierdzić należy, że przepisy regulujące wprowadzenie w życie art. 81 WE, a zwłaszcza rozporządzenie nr 17 oraz wytyczne, pozwalają przedsiębiorstwom przewidzieć z pewnością, że grzywna zostanie nałożona w przypadku naruszenia wspólnotowych reguł konkurencji i że kwota grzywny zostanie określona w zależności od ciężaru i okresu trwania naruszenia.
- 71 Artykuł 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 zapewnia, że w przypadku gdy kwota grzywny jest mniejsza niż 1 milion EUR, nie przekroczy ona górnej granicy 10% obrotu uzyskanego przez zainteresowane przedsiębiorstwo w trakcie poprzedzającego roku obrotowego. Jednak wykładnia i stosowanie tego przepisu zależy od okoliczności każdej sprawy i od dostępności i zupełności rocznych sprawozdań finansowych wykazujących sporny obrót, na co wskazano w pkt 39 powyżej.
- 72 Ponadto konsekwencją stosowania art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 powinno być zapewnienie pełnego skutku rozporządzeniu nr 17.
- 73 W niniejszym przypadku nałożenie na skarżącą grzywny było dokładnie do przewidzenia, skoro uczestniczyła ona w naruszeniu, które orzecznictwo kwalifikuje

jako „oczywiste naruszenie wspólnotowych reguł konkurencji” (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie T-148/89 Tréfilunion przeciwko Komisji, Rec. str. II-1063, pkt 109 i powołany w pkt 60 powyżej wyrok w sprawie BPB de Eendracht przeciwko Komisji, pkt 303 i 338). Także było do przewidzenia, że grzywna ta zostanie określona w zależności od ciężaru i okresu trwania naruszenia i że zostanie dostosowana do okoliczności właściwych danemu przedsiębiorstwu, w tym do jego wielkości, możliwości ekonomicznych i ewentualnych okoliczności obciążających i łagodzących. Natomiast zasada pewności prawa nie dawała skarżącej gwarancji, że na skutek zaprzestania działalności handlowej uniknie ona nałożenia grzywny.

- 74 Wbrew twierdzeniom skarżącej Komisji nie przysługują arbitralne uprawnienia, by mogła ona zastosować górną granicę 10% do wcześniejszych lat obrotowych poprzedzających wydanie decyzji. Komisja może odnieść się do takiego wcześniejszego roku obrotowego jedynie w szczególnych okolicznościach. Ponadto, jak przedstawiono w pkt 49 powyżej, nawet w takim przypadku nie przysługuje jej szeroki zakres swobodnego uznania w wyborze roku obrotowego, który należy uwzględnić celem ustalenia górnej granicy grzywny. Ma ona bowiem obowiązek odnieść się do ostatniego pełnego roku obrotowego odzwierciedlającego pełny rok normalnej działalności gospodarczej.
- 75 W tych okolicznościach należy oddalić także trzecią część jedyne zarzutu i w konsekwencji cały omawiany zarzut.
- 76 Z powyższych rozważań wynika, że skargę należy w całości oddalić.

W przedmiocie kosztów

- 77 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu Sądu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ strona skarżąca

przegrała sprawę, zgodnie z żądaniem Komisji należy ją obciążyć kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**

- 2) **Skarżąca zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 29 listopada 2005 r.

Sekretarz

E. Coulon

Prezes

P. Lindh